

Standardisering neste?

FOTO: YAY MICRO

Standardiserte røykpakker og snusbokser uten produsentenes logo og farger kan bidra til å forebygge at barn og unge begynner å røyke og snuse.

– Standardiserte pakninger er innført i Australia, og erfaringene derfra er gode. Det er også på vei i flere europeiske land, blant annet Storbritannia og Irland. Å beskytte barn og unge mot tobakk er kjernen i norsk tobakkspolitikk. En rekke restriktive tiltak er innført, nå sist tobakksfri skoletid. Tiden er inne for å ta et nytt skritt, sier helsedirektør Bjørn Guldvog.

Med standardisert tobakkspakning menes lik utforming og format på merkningen av alle tobakkspakninger, slik at det ikke er tillatt med bruk av produsentenes egne logoer, varemerker, symboler, bilder, farger eller annen form for reklame. Emballasjen skal være ensfarget (brungrønn) og merkenavn skal være skrevet i en bestemt farge og ha en standardisert font, størrelse og stil.

Røyking viser en nedadgående kurve i befolkningen, mens bruk av snus har vært sterkt økende blant unge, også blant unge kvinner. Tobakksskadeloven har et langsiktig mål om et tobakksfritt samfunn. For å nå målet er det avgjørende å redusere tobakkens tiltrekningskraft på barn og unge. De fleste som begynner med tobakk er mindreårige, og forskning viser at de undervurderer risikoen for å bli avhengige.

Tobakkspakkens utseende er en viktig faktor for å tiltrekke seg nye bruker-

grupper, spesielt unge og kvinner. Den sterke økningen i snusbruk blant unge har kommet samtidig som at produsentene har introdusert nye bokser og smakstilsetninger. I 2014 var det rundt 100 snustyper i Norge, mot cirka 40 sigaretttyper.

– Vi ser at industrien legger til rette for produkter som appellerer til unge. Innpakning av tobakksvarer er en av de siste formene for tobakksreklame i Norge, sier helsedirektøren.

Sterkere advarsler

FOTO: REBECCA RAVNEBERG, HELSE DIREKTORATET.

Helseadvarslene på snusbokser skal endres fra at snus «kan være» til at snus «er» helseskadelig og avhengighetsskapende. Endringen trer i kraft i mai neste år. Dette er en del av EUs tobakksdirektiv som ble vedtatt i fjor, og Norge som EØS-land har to års frist på å sette det i verk.

– Grunnen til at formuleringen skal endres fra «kan være» til «er» er at det har kommet ny forskning på snus og helseskader siden det forrige direktivet i 2001. I tillegg har det kommet mer forskning på helseadvarslenes effekt, sier helsedirektør Bjørn Guldvog.

Ni prosent av befolkningen i Norge bruker snus daglig, mens det blant unge i alderen 16–24 år er 21 prosent som sier at de snuser daglig. Det er 27 prosent som bruker snus daglig blant unge menn, og 14 prosent blant unge kvinner.

– Vi er bekymret for økningen i snusbruk blant unge og mener at bestemmelsene i EU-direktivet vil bidra til å gi ungdom riktig informasjon. Mange unge tror at snus er mindre helseskadelig enn det er fordi det står «kan være helseskadelig» på snusboksene, sier Guldvog og peker på at det er sær-

lig bekymringsfullt at det stadig blir flere unge jenter som snuser.

– Det kommer stadig mer forskning som viser at snusing i svangerskapet er farlig for barnet. Det kan føre til redusert fødselsvekt, økt risiko for prematur fødsel og dødfødsel. Snus er avhengighetsskapende, og for mange er det vanskelig å slutte når de blir gravide, påpeker helsedirektøren.

Nasjonalt folkehelseinstitutt kom i november i fjor med en ny rapport om helseskader ved snusbruk. Rapporten konkluderer med at snus er kreftfremkallende og øker risikoen for kreft i bukspyttkjertelen, spiserøret og munnhulen. Graden av økt kreft risiko henger sannsynligvis sammen med hvor tidlig man begynner med snus, hvor ofte og mye man bruker og hvor mange år man bruker snus.

Ny hiv-variant

Det er oppdaget en variant av hivviruset som gjør at pasientene utvikler aids dobbelt så raskt som det som hittil har vært vanlig i et gjennomsnittlig sykdomsforløp, skriver Dagens Medisin.

Den nyoppdagede varianten kan utvikle seg til aids i løpet av tre år, dersom den ikke blir behandlet, mot gjennomsnittlig rundt ti år med hivviruset vi har kjent til nå.

Det er forskere ved Det katolske universitet Leuven i Belgia som har studert pasienter på Cuba, som har oppdaget varianten.

Professor emeritus Stig S. Frøland, spesialist i infeksjonssykdommer, indremedisin og klinisk immunologi, var den som diagnostiserte den første aids-pasienten i Norge. Han mener hivviruset vil fortsette å overraske og at funnene som er gjort nå må bekreftes.

– Jeg tror ikke hivviruset har avslørt alle sine hemmeligheter, blant annet når det gjelder mulighetene for nye kombinasjonsformer som kan ha endrede biologiske egenskaper, sier han